

46. Keskiviikkona 3 päivänä toukokuuta 1989

kello 14

Päiväjärjestys

Ensimmäinen käsittely:

Siv.

Ilmoituksia

6) Ehdotus laiksi perintökaaren 25 luvun muuttamisesta 1233

Hallituksen esitys n:o 237/1988 vp.

Siv. Toisen lakivaliokunnan mietintö n:o 4

Kolmas käsittely:

Esitellään:

1) Ehdotus laiksi säädöksissä viitattavien standardien kielestä 1230

Hallituksen esitys n:o 37

Lakivaliokunnan mietintö n:o 5

Suuren valiokunnan mietintö n:o 48

7) Ed. Rengon ym. lakialoite n:o 36 laiksi rehulain 4 §:n muuttamisesta „

8) Ed. Pietikäisen lakialoite n:o 37 laiksi rikoslain 20 luvun 1 §:n muuttamisesta „

9) Ed. Seppäsen ym. lakialoite n:o 38 laiksi liikepankkien osittaisesta demokratisoimisesta „

2) Ehdotus laiksi arvopaperinvälitysliikkeistä sekä siihen liittyväksi lainsäädännöksi 1231

Hallituksen esitys n:o 234/1988 vp.

Pankkivaliokunnan mietintö n:o 2

Suuren valiokunnan mietintö n:o 49

Pöydällepanoa varten esitellään:

3) Ehdotukset laiksi lukiolain 21 §:n muuttamisesta 1232

Hallituksen esitys n:o 189/1988 vp.

Lakialoitteet n:ot 129/1987 vp. ja 36/1988 vp.

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 5

Suuren valiokunnan mietintö n:o 50

10) Lakivaliokunnan mietintö n:o 6 hallituksen esityksen johdosta laeiksi vakuutusyhtiölain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE n:o 96/1988 vp.) 1239

11) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17 hallituksen esityksen johdosta laiksi pääkaupunkiseudun rakennusverosta (HE n:o 30) „

4) Ehdotus laiksi maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 7 §:n muuttamisesta 1233

Hallituksen esitys n:o 32

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 8

Suuren valiokunnan mietintö n:o 51

12) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18 hallituksen esityksen johdosta laiksi liikevaihtoverolain 16 ja 27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE n:o 38) .. „

5) Ehdotus laiksi terveydenhuollon valtakunnallisista henkilörekistereistä ... „

Hallituksen esitys n:o 223/1988 vp.

Toisen lakivaliokunnan mietintö n:o 3

Suuren valiokunnan mietintö n:o 52

13) Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 9 Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomuksesta vuodelta 1987 (K n:o 10/1988 vp.) „

Puhetta johtaa puhemies Sorsa.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi ensimmäinen varapuhemies Hetemäki-Olander ja toinen varapuhemies Pesälä sekä edustajat Alaranta, Antvuori, Backman, Björkstrand, Bärlund, Donner, Hautala, Ikkala, Jokiniemi, Järvisalo-Kanerva, Kietäväinen, Korkia-Aho, Laaksonen, Mattila, Mäki-Hakola, Mäkipää, Nyby, Ollila, Paakkinen, Pokka, Renlund, T. Roos, Rusanen, Sarapää, Soininvaara, Suominen, Wahlström ja Viinanen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi edustajat Järvisalo-Kanerva ja Ollila, virkatehtävien takia edustajat Bärlund, Hetemäki-Olander ja Suominen sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Alaranta, Backman, Donner, Korkia-Aho, Pesälä, Pokka, Rusanen, Sarapää, Soininvaara ja Wahlström, tämän kuun 5 päivään yksityisasioiden vuoksi edustajat Antvuori, Björkstrand ja Jokiniemi, tämän kuun 11 päivään virkatehtävien takia edustajat Ikkala, Kietäväinen, Laaksonen, Mattila, Mäki-Hakola, Mäkipää, Nyby, Paakkinen, Renlund, T. Roos ja Viinanen sekä tulevan kesäkuun 16 päivään sairauden takia ed. Hautala.

Uusi edustaja

Puhemies: Ilmoitan, että Vantaalta oleva tiedottaja Tarja Kautto, joka varamiehenä Uudenmaan läänin vaalipiiristä tulee eduskunnan jäseneksi Vantaan kaupungin kaupunginjohtajaksi valitun ed. Pirjo Ala-Kapeen sijaan, on tänään esittänyt minulle 2 päivänä kuluvaan toukokuuta asianmukaisesti tarkastetun ja hyväksytyn edustajanvaltakirjansa ja on siten oikeutettu ryhtymään edustajantointaan hoitamaan.

Ed. Kautto merkitään läsnä olevaksi.

Uusia hallituksen esityksiä

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmien ohella viime huhtikuun

28 päivästä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 53, 56, 57 ja 59—61, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kirjalliset kysymykset

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuna, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 134 ja 136. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Valiokuntien ja Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan jäsenet

Puhemies: Ilmoitetaan, että valiokunta-paikkojen järjestelyä varten pyytää ed. Kalliomäki vapautusta sivistysvaliokunnan jäsenyydestä, ed. Metsämäki vapautusta toisen lakivaliokunnan jäsenyydestä, edustajat E. Aho, Björklund, Elo ja Hilpelä vapautusta Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan jäsenyydestä sekä edustajat Hämäläinen ja Särkijärvi vapautusta Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan varajäsenyydestä. Puhemiesneuvosto puoltaa anomuksia.

Anomuksiin suostutaan.

Puhemies: Ilmoitetaan, että sivistysvaliokunnan ja toisen lakivaliokunnan sekä Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan täydennysvaalit toimitetaan perjantaina kuluvan toukokuun 5 päivänä pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat täydennysvaaleja varten on vaalisäännön 19 §:n mukaan jätettävä keskuskansliaan viimeistään ensi perjantaina 5 päivänä kuluvaan toukokuuta kello 10.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi säädöksissä viitattavien standardien kielestä

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 37
Lakivaliokunnan mietintö n:o 5
Suuren valiokunnan mietintö n:o 48

Puhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen kuluessa on esitettävä kaikki asiassa tehtävät ehdotukset. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Käsittelyn pohjana on toisessa käsittelyssä päätetyn lakiehdotuksen kiireelliseksi julistamisen osalta suuren valiokunnan mietinnössä siitä tehty ehdotus. Jos suuren valiokunnan ehdotus hyväksytään, päätetään lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä, mutta jos ehdotus lakiehdotuksen julistamisesta kiireelliseksi hylätään, on tehtävä päätös lakiehdotuksen hyväksymisestä jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jäljestyä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin tai sen hylkäämisestä.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus julistetaan kiireelliseksi yksimielisesti.

Lakiehdotus hyväksytään yksimielisesti.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi arvopaperinvälitysliikkeistä sekä siihen liittyväksi lainsäädännöksi

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 234/1988 vp.

Pankkivaliokunnan mietintö n:o 2

Suuren valiokunnan mietintö n:o 49

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Seppänen: Herra puhemies ja muut porvarit, tekisi mieleni sanoa, sillä aion käyttää tässä yhteydessä vappupuhetta, jonka on pitänyt eduskunnan puhemies, mottona. Nimittäin eduskunnan puhemies kysyi, eikö niiden, jotka ovat kyvykkämpiä ja halukkaampia rikastumaan, pitäisi antaa vetää muutakin yhteiskuntaa perässään vaurauteen. Yhteiskunnassa käydään tulo- vaan ei varallisuuspoliittisia neuvot-

teluja. Tulopoliittisissa neuvotteluissa kaikki tulot eivät ole samalla viivalla. Pääomatulot, jotka realisoitetaan myyntivoitoiksi, ovat kokonaan poissa näistä neuvotteluista. Myöskään verouudistuksessa kaikki tulot eivät ole samalla viivalla. Ne, jotka ovat kyvykkäimpiä ja halukkaampia rikastumaan, pitävät myyntivoitot itsellään. Ne ovat edelleenkin aliverotettuja, vaikka hallitus väittää, että kaikki tulot ovat verotuksessa samanarvoisia.

Herra puhemies! Tasajakoon ei kukaan pyri yhteiskunnassa, mutta oikeudenmukaiseen jakoon pyrkii vasemmisto, vääräyttyä vastaan, väärää tulon ja varallisuuden jakautumista vastaan. Ne, jotka ovat halukkaampia rikastumaan, eivät halua pelisääntöjä kasinotalouspelille. Kourismi ja mammonalismi ovat vapaan oman edun tavoittelun tunnuksia tällä hetkellä yhteiskunnassa. Nämä kourismin ja mammonalisin kannattajat sanovat, että muuta yhteiskuntaa on vaikea vetää perässä vaurauteen, jos on pelisääntöjä.

Kuitenkin, herra puhemies, rikkaus on arveluttavaa viettelyksenä laiskaan lepäilyyn ja syntisiin elämän nautintoihin. Pyrkimyskin rikkautteen on paha, jos sitä rikkautta aiotaan käyttää iloiseen ja suruttomaan elämään. Nämä ovat uskonpuhdistajan ajatuksia siitä, mikä on rikkauten olemus yhteiskunnassa. Mutta ongelmallisempaa on se, että yhteiskunnassamme tällä hetkellä alistetaan toisia ihmisiä pyrkimällä rikkautteen.

Vauraus, mitä se on muuta kuin ihmisen lisääntyvää riistoa luonnon suhteen, kysyy eduskunnan puhemies vappupuheessaan. Vauraus on myös lisääntyvää riistoa ihmisen suhteen. Omaisuus on valtaa, taistelu taloudellisesta vallasta on taistelua omaisuudesta.

Tällä nyt käsillä olevalla lailla ei voida estää sellaista moraalitonta toimintaa, jota tulee aina ja kaikissa oloissa kasinotaloudessa esiintymään. Tällä nyt käsillä olevalla lainsäädännöllä luodaan kuitenkin normit, jotka muu yhteiskunta asettaa sille, millä tavalla joidenkin halutaan toimivan, vaikka he eivät niin toimitakaan. Tällä tavalla meillä on jollakin tavalla mahdollisuus asettaa normit, joiden mukaan rosvot voidaan ottaa kiinni. Me voimme tämän lain hyväksymisen jälkeen saada sellaiset meklarit, jotka rikkovat pelisääntöjä, julkisen häpeän kohteeksi, ja sekin on parempi kuin ei mitään sääntöjä. Mutta sen ohella, että me asetamme tällaisia suhteellisen lieviä sääntöjä pörssitoiminnassa siellä toimiville ammattilaisille, mei-

dän on vielä saatava kaikki tulot tulopoliittisissa neuvotteluissa mukaan neuvottelupöytään, ja varallisuuden osalta meidän on, herra puhemies, käynnistettävä varallisuuspoliittiset neuvottelut. En hyväksy ajatusta, että perilliset ja vävyt vetävät perässään muuta yhteiskuntaa vaurauteen.

Herra puhemies! Kukaan ei tule rikkaaksi omalla työllään. Se, joka tulee rikkaaksi, käyttää hyväkseen myös toisten ihmisten työtä. Tänä päivänä on esittelyssä myös lakiesitys, jonka olemme ed. Tennilän kanssa tehneet ja jonka tarkoituksena on saada myös pankit järjestyksen kouriin yhteiskunnassamme, liikepankit järjestyksen kouriin. Vasemmisto vääryyttä vastaan ja liikepankit järjestyksen kouriin.

Täällä on arvovaltaisia henkilöitä salissamme. Ministeri Puhakka näytti vappupuheessaan myös vaatineen liikepankkeja järjestyksen kouriin. Nyt, ministeri Puhakka, tarjoutuu käytännössä lakiesitys, jota hallitus ei ole pystynyt antamaan, lakiesitys jonka avulla voimme edistää ministeri Puhakan vaatimaa asiaa, mutta se tulee käsittelemään myöhemmässä vaiheessa.

Herra puhemies! Valta neuvostoille!

Valtiovarainministeri Liikanen: Herra puhemies! Ed. Tennilä ei ilmeisesti tunne sitä valtiopäiväjärjestyksen... anteeksi, ed. Seppänen: ed. Tennilä tuntee sen asian, johon juuri viittasin. Pahoittelen. Ed. Tennilä tietää sen, että puhemiehen kanssa ei voi salissa väitellä, koska puhemies ei voi puolustautua, ed. Seppänen tätä sen sijaan ei tiedä. Haluan sen takia saattaa sen hänen tietoonsa.

Toinen seikka on se, että kansanedustaja Kalevi Sorsa puhui Mikkelissä ja Savonlinnassa todellakin vappuna ja esitti tuon kysymyksen, johon ed. Seppänen viittasi. Mutta ed. Seppänen ei lukenut kansanedustaja Sorsan vastausta. Hän nimittäin vastasi kysymykseen "ei". Sen takia esittäisinkin ed. Seppäselä, että samalla kun vasemmisto toimii vääryyttä vastaan, se toimisi myös tosiasioitten vääristelyä vastaan. Tähän liikkeeseen olemme kaikki valmiita liittymään.

Ed. Seppänen: Herra puhemies! Olen lukenut eduskunnan puhemiehen mielipiteitä tästä asiasta Uudesta Suomesta, en siis kansanedustaja Sorsan mielipiteitä, vaan eduskunnan puhemiehen mielipiteitä. Silloin jos eduskunnan puhemies esittää tällaisia mielipiteitä, niin mielestäni tällaisista asioista voidaan nyt käsillä olevien lakiesitysten yhteydessä myös käydä keskuste-

lua. En halua väitellä puhemiehen kanssa enkä haasta puhemiestä väittelyyn, mutta jos eduskunnan puhemies esittää puhemiehen ominaisuudessa jotain, niin se ei silloin voi olla myöskään tällaisen keskustelun yläpuolella. Kansanedustaja Sorsalle olisin mielelläni suonut tällaisia kysymyksiä, ja itse asiassa poliittisesti ne olisi helpompi käyttää hyväksi, jos niitä esittäisi sosialidemokraattisen puolueen entinen puheenjohtaja, kansanedustaja Sorsa. Mutta kun niitä käyttää eduskunnan puhemies, niin minusta siinä muotoilussa on jotain väärin. Sitaatit luin Uudesta Suomesta, joka on ison pahan rahan lehti. Siinä lehdessä ei ollut eduskunnan puhemiehen vastausta hänen esittämiinsä kysymyksiin.

Valtiovarainministeri Liikanen: Herra puhemies! Ehkä en ed. Seppästä mielelläni neuvo, mutta yhden neuvon antaisin: ei pidä uskoa kaikkea, mitä porvarilehdet kirjoittavat.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotukset laiksi lukiolain 21 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 189/1988 vp.

Lakialoitteet n:ot 129/1987 vp. ja 36/1988 vp.

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 5

Suuren valiokunnan mietintö n:o 50

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen ja lakialoitteisiin pohjautuva lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 7 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 32

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 8

Suuren valiokunnan mietintö n:o 51

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotus laiksi terveydenhuollon valtakunnallisista henkilörekistereistä

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 223/1988 vp.

Toisen lakivaliokunnan mietintö n:o 3

Suuren valiokunnan mietintö n:o 52

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotus laiksi perintökaaren 25 luvun muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 237/1988 vp.

Toisen lakivaliokunnan mietintö n:o 4

Puhemies: Käsittelyn pohjana on toisen lakivaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

maa- ja metsätalousvaliokuntaan

7) Ed. Renon ym. lakialoite n:o 36 laiksi rehulain 4 §:n muuttamisesta

lakivaliokuntaan

8) Ed. Pietikäisen lakialoite n:o 37 laiksi rikoslain 20 luvun 1 §:n muuttamisesta

9) Ed. Seppäsen ym. lakialoite n:o 38 laiksi liikepankkien osittaisesta demokratisoimisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään pankkivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Seppänen: Herra puhemies! Adam Smith kirjoitti jo vuonna 1776 siihen malliin, että yleinen etu toteutuu parhaiten, kun jokainen ajaa vain omaa etuaan. Herra puhemies! Yhteinen ja yleinen etu ei toteudu, jos ei ajeta yhteistä ja yleistä etua. Muuten toteutuu vain yksityinen etu. Jos ei suojata vilpittömiä kanssaihmiä yhteiskunnassa, ei ole mahdollista pyrkiä tai päästä oikeudenmukaiseen ja tasa-arvoiseen yhteiskuntaan, ei edes sellaiseen yhteiskuntaan, jossa olisi kansankapitalismia.

Meillä on se ongelma, että parhaita kansankapitalismin asianajajia Suomen eduskunnassa tuntuvat olevan vasemmistolaiset ihmiset eivätkä ne, jotka tänne ymmärtääkseni on valittu sitä kansankapitalismia puolustamaan ja ajamaan. Kokoomus ei aja kansankapitalismia. Kokoomus ajaa suuryhtiöiden valtaa, pankkien valtaa, taloudellisen vallan keskittymistä, omistuksen institutionalisoitumista ja omistusrut-

saa. Kokoomus ei ole sen pienen ihmisen puolella, jonka puolella se sanoo olevansa. Kokoomus on ison pahan rahan asianajaja Suomen eduskunnassa.

Mitä tulee kokoomuksen toimintaan, niin on aivan selvää, että sellaisille esityksille, joissa asutetaan ison pahan rahan varpaille, niin kuin tässä tapauksessa pankkien varpaille, ei ole siltä taholta tulossa hyväksyntää. Kokoomus ei ole myöskään itse valmis tekemään mitään sellaisia esityksiä, joilla rajoitettaisiin ison pahan rahan valtaa, suurpääoman valtaa yhteiskunnassa, purettaisiin taloudellisen vallan keskittymiä. Kokoomuksen kansanedustajat eivät tunnu olevan siinä rintamassa, jossa ovat kokoomuksen rivimiehet joidenkin ylipormestareiden johdolla ja jossa vaaditaan keinottelua ja kasinotaloutta kuriin.

Yhteiskunnassamme, kun meillä on pankkien valta, kaikki yhteiskunnan toiminnat on alistettu liikemiesoveluudelle. Rehelliisyys on kunniaa vain, jos se on hyödyllistä, ja siinä yhteydessä näennäisenkin rehellisyys kelpaa, mutta tämä näennäinen rehellisyys tappaa yhteiskunnallisen moraalin. Meillä on saanut vallan likainen rahanhimo ja arvoton rahanyönnin henki. Pankeissa tehdään syntiä. Ihmisten alistaminen on syntiä, kun ihmisiä alistetaan rahan välityksellä. Ja kapitalismin henki on se, että tätä syntiä tehdään pyrkimällä systemaattisesti ja rationaalisesti lailliseen voittoon. Ei ole sellaista pyrkimystä, että siinä samassa yhteydessä turvattaisiin myös yleinen etu. Pankkien intresseissä on ollut velkaannuttaa paitsi Suomi myös suomalaiset, ja pankkien etujen mukaista se on myös tulevaisuudessa. Sielun autuus kärsii tässä menossa, olkoonkin, että Yhdyspankissa on paatuneita kristittyjä johdossa.

Koron otto on eettisesti erittäin arveluttavaa, ja sitä on voinut siedetty aikaisemmin yhteiskunnassa. Tänä päivänä näyttää kuitenkin siltä, että koron ottaminen ja pyytäminen on laillista ja jotenkin yhteiskunnassa arvostettua toimintaa. On vaikea löytää yhteiskunnastamme voimakkaampia instituutioita kuin ovat korosta elävät pankit.

Uskonpuhdistaja Martti Luther oli koronkiskontaa ja yleensä korkojen ottoa vastaan. Tässä mielessä meillä on tukenamme paitsi Marx myös Luther, kun me haluamme saada pankit järjestyksen kouriin. (Ed. Holvitie: Kumman asialla edustaja on?) Jos valtio ei halua saada korkojen ottoa ja korkojen ottajia kuriin, kirk-

ko on erotettava valtiosta. Valtio toteuttaa silloin vääriä oppeja.

Ihmistä ei ole predestinoitu elämään vain tuonpuoleista varten. Siitä pitää pankki huolen, että ihminen ei pääse predestinoinnin kahleista irti tämänpuoleisessa. Pankit alistavat ihmisiä. Pankit suostuttelevat ihmisiä alistumaan, ja pankit käyttävät tässä suostuttelussa ja alistamisessa meidän aikamme moderneimpia menetelmiä. Yksinomaan liikepankit käyttävät edustamiseen, syöttämiseen, juottamiseen ja matkusteluttamiseen sata miljoonaa markkaa rahoja vuodessa, ja ne ovat verotuksessa vähennyskelpoisia. Tällä tavalla liikepankit pyrkivät vahvistamaan omaa asemaansa suhteessa päätöksentekijöihin, enkä usko, että tässä salissa on yhtään sellaista päätöksentekijää, joka ei ole joutunut tällaisen liikepankkien vieraanvaraisuuden kohteeksi, joka on suostuttelua ja alistamista. (Ed. Rinne: Ei ole yhtään kutsua tulut!)

Pankit ja pankinjohtajat ovat menettäneet yhteiskunnassamme armon, mutta tänä aikana, jolloin uusioikeistolaisuus nostaa yhteiskunnassa päätään, me vasemmistossa joudumme myös tekemään kompromisseja emmekä voi esittää enää niitä vanhoja hyviä periaatteita, joita aikaisemmin olemme esittäneet. Niinpä olemme ed. Tennilän kanssa esittäneet lakiesityksen, jossa olemme luopuneet aikaisemmista tavoitteistamme 49 %. Vaadimme liikepankkien osakepääomista valtion haltuun enää 51 %. Tämä 51 %:n raja on puolustettavissa, kun tullaan alhaalta ylöspäin. Silloin siis voidaan ajatella, että 51 % riittää. Mutta kun tullaan ylhäältä alaspäin, valtion omistuksesta privatisoinnin suuntaan, niin silloin vain 100 % on oikea luku. Silloin ei voida mennä 51 %:iin. Dialektisesti on eri asia, tullaanko alhaalta ylös, hyvästä parempaan, vai ylhäältä alas, hyvästä huonompaan.

Pankeille määrättävistä pakollisista osakean-neista nimellisarvoon, jota lakiesityksessämme ehdotamme, uskomme olevan yhteiskunnalle monenlaista sellaista hyötyä, joka toteuttaa yleisen ja yhteisen edun yhteiskunnassa. Me toivomme, että käy niin, että sillä tavalla voidaan halventaa rahan hintaa Suomessa. Suomessa rahan hinta on tänä päivänä kallista, ja painvas-toin kuin on väitetty, pääomamarkkinoiden liberalisoinnin jälkeen rahan hinta on kaiken aikaa vain noussut. Rahan hinta on noussut, ja se, että rahan hinta on noussut, on kansantalouden yleisen edun vastaista. Rahaa käytetään myös hyödyttömiin ja tarpeettomiin tarkoituk-

siin, kun pankkeja ei kiinnosta se, mihin tarkoituksiin rahaa käytetään, ja tällöin kaiken tämän rahan käyttöön saamiseksi vaaditaan rahan maahantuontia. Pankit tuovat maahan rahaa ja sillä tavalla velkaannuttavat Suomen.

Tällä tavalla pankit ovat murskanneet suomalaisessa yhteiskunnassa suomalaisen pääoman ja suomalaisen työn perinteisen hintasuhteen, ovat saaneet aikaan sen, että maapohjan ja asuntojen hinta on noussut sietämättömällä tavalla, ja ovat saaneet aikaan myös sen, että arvон kierrätys on tullut tärkeämmäksi kuin uuden arvon tuotanto. Pankit eivät pysty vastaamaan kansantalouden toiminnoista terveellä tavalla, sillä tavalla, että ne ohjaisivat varoja hyödyllisiin ja tarpeellisiin käyttötarkoituksiin, niin että kansakunnan pääomat olisivat hyötykäytössä, niin että kansakuntaa ei velkaannutettaisi tuomalla rahaa hyödyttömiin ja tarpeettomiin käyttötarkoituksiin.

Herra puhemies! Tällä lakiesityksellä haluamme asettaa kapuloita kasinotalouden ratkaisiin ja toivomme, että myös tovereissa sosialidemokraateissa löytyy rohkeutta ja voimaa puuttua ison pahan rahan valtaan, että tovereissa sosialidemokraateissa löytyy myös tekoja eikä vain sanoja. Vappupuheissa toverit puhuivat pankkien saattamisesta järjestykseen. Sen lisäksi toverit ovat paljon puhuneet asunnoista, asuntojen rakentamisesta. Asuntojen meillä ei tänä päivänä vielä ole riittävästi kaikille halukaille. Meillä ei ole riittävästi asuntoja. Sen takia sosialidemokraattien olisi niissä asioissa siirryttävä sanoista tekoihin. Mitä tulee pankkien järjestyksenpanoon, niin toivoisimme sosialidemokraattien siirtyvän laajamittaisesti edes sanoiin.

Ed. Zyskowitz (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ensinnäkin ihmetyttää ed. Seppäsen kiihkeä pyrkiminen sosialismiin, kun näyttää siltä, että nykyiset sosialistisetkin valtiot pyrkivät sosialismista ennemminkin pois-päin.

Mitä tulee markkinatalouteen ja markkinoihin, kokoomuksessa todellakin uskomme markkinatalouteen ja markkinoihin, ja tämä usko on viime vuosina vain vahvistunut, kun todellakin on verrannut niihin tuloksiin, mitä toisenlainen, suunnitelmatalouteen perustuva talous- ja yhteiskuntajärjestelmä on pystynyt aikaansaamaan. Mutta toisin kuin ed. Seppänen kokoomusosassaan puheenvuoroa väitti, kokoomuksessa emme tietystikään ole täysin va-

paiden markkinoiden kannalla, sellaisen järjestelmän kannalla, jossa markkinat eikä mikään muu määräisivät kaiken yhteiskunnallisen toiminnan ja taloudellisen toiminnan. Totta kai tarvitaan pelisääntöjä, tarvitaan yhteiskunnan asettamia pelisääntöjä, joissa eräs tärkeä tekijä olisi aidon ja kunnollisen kilpailun aikaansaaminen kaikilla eri sektoreilla.

Kokoomus ei myöskään, toisin kuin ed. Seppänen sanoi, hyväksy eikä suhtaudu myönteisesti härskiin keinotteluun, vielä vähemmän siihen, että keinotteluvoitot onnistutaan veropaasti viemään maasta pois. Kielteinen kantamme tämän kaltaisiin ilmiöihin on mielestäni tullut riittävästi esille esimerkiksi eduskunnassa edellisellä valtioneuvoston kyselytunnilla käydyssä keskustelussa.

Ed. Holvitie (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Huolimatta siitä, että ed. Seppänen siteerasi sekä Marxia että Lutheria, minulle jäi epäselväksi, kumman asialla hän oikeastaan oli, tai ehkä hän oli molempienkin asialla. Joka tapauksessa sen sijaan selväksi tuli se, että ed. Seppäsenkin on joutunut mainostamiensa pankkien vieraanvaraisuuden kohteeksi. Muutenhan hän ei olisi näin tarkkaan osannut selvittää, millä tavalla, missä määrin vieraanvaraisuuksia osoitetaan. Se kertoo siitä, että vaikka hänellä on selvyys pankkien tavasta hoitaa suhteitaan kansanedustajiin, hän kuitenkin usko sosialismiin niin, että tämä verho oli heitetty koko tekstin ylle, eli usko sosialismiin porvarillistuvassa Suomessa kuitenkin on jäänyt ed. Seppäsellekkin jäljelle.

Ed. Seppänen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! On myönnettävä, että tänä päivänä meidänkin on nostettava salkoon Suomen lippu, mutta emme me halua nostaa sitä punalipun tilalle. Nimittäin sillä tavalla, että nostetaan salkoon Suomen lippu, ei synny yhteiskunnassa yhtään enempää oikeudenmukaisuutta ja tasa-arvoa, ei edes pyrkimystä siihen suuntaan.

Ed. Holvitie tuntuu kovasti olevan kiinnostunut siitä, että me olemme kehittämässä sosialismia, kun meidän tarkoituksemme on demokratisoida kapitalismia. Meidän tarkoituksemme on siis purkaa sellaisia rakenteita, jotka estävät ihmisen vapauttamisen ja vapautumisen kapitalistisessa järjestelmässä. Minun on vaikeata kuvitella, että sellaiseen suuntaan voitaisiin kulkea kulkematta vasemmalle. Te varmaankin siellä oikeistossa jarrutate sen tyyppistä kävelyä.

Mitä tulee ed. Zyskowiezin puheenvuoroon, kokoomuksella on joitakin sanoja sen suhteen, että ei hyväksytä kasinotaloutta. Nyt kokoomus on hallituksessa, ja kokoomukselta vaaditaan tekoja tässä asiassa. Kokoomus on eduskunnassa ollut luomassa kasinotaloudelle lievempiä pelisääntöjä kuin muu eduskunta kenties olisi valmis tekemään. Pörssilaki sai täällä kokoomuksen ansiosta muodon, jonka mukaan keinottelijoiden toimintaa ei rajoiteta niin paljon kuin kenties muut eduskuntaryhmät olisivat halunneet. Kokoomus loi kapuloita rattaisiin. Tässä tapauksessa, kun kysymyksessä on hallituspuolue, ei riitä se, että te ilmaisette halunne panna verolle ulkomaille menevät keinotteluvoitot. Me kysymme, kuinka suurelle verolle te haluatte panna ne voitot ja milloin te panette ne ulkomaille menevät verottomat voitot verolle.

Ed. Zyskowiez (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kun ed. Seppänen peräsi siltä hallitukselta, jossa kokoomus on mukana, toimia tervehdyttävien pelisääntöjen asettamiseksi kasinotaloudelle, ed. Seppäsen puheenvuoro itse asiassa piti sisällään jo osittain vastaustakin. Tämän hallituksen aikana on tässä eduskunnassa saatu käsiteltäväksi ja säädetty pörssilaki. Jos ed. Seppänen muistaa nyt esillä olevan täysistunnon aikaisempaa vaihetta, käsittelyssä oli ehdotus laiksi arvopaperinvälitysliikkeistä sekä siihen liittyväksi lainsäädännöksi, joka myös on pelisääntöjen asettamista tälle sektorille. Mitä tulee keinotteluvoittojen verovapaaseen maastavientiin, ed. Seppänen, ei tässä asiassa ole aikaansaataavissa mitään erimielisyyttä meidän kesken perusasian osalta. Kokoomus tai hallitus ei sitä tilannetta hyväksy, että keinotteluvoittojen verovapaa saaminen ja maastavienti on tällä hetkellä mahdollista. Kuten valtioneuvoston kyselytunnillakin kävi ilmi, hallituksen piirissä pyritään löytämään ratkaisuja tähän ongelmaan.

Ed. Tennilä: Herra puhemies! Kansanedustaja Seppänen puolusti lakialoitettamme Smithin, Marxin ja Lutherin nimissä. Minä käytän Brechtia, Leniniä ja Pentti Kouria tukenani. Bertolt Brechthän se oli, joka kyseli nimitäin, mitä on tiirikka osakkeen rinnalla, mitä on pankkiryöstö pankin perustamiseen verrattuna, ja vastasi, että ei mitään, vanhanaikaista pientä näpertelyä kaikki. Näin se todellakin näyttää olevan.

Pankeista on tullut valtavia mahtitekijöitä.

Pankit ottavat ihmisten rahoja tai muita, vaikkapa velkarahaa, lainaavat sitä rahaa edelleen ja rikastuvat sitten valtavasti korkoeron kautta. Niistä on tullut todella myös tässä maassa hyvin ratkaisevia mahteja. Olihan esimerkiksi SYP:n tase viime vuonna 133 miljardia markkaa. KOP:n tase oli 144 miljardia markkaa, kun valtion budjetti oli 125 miljardia markkaa, eli Lassila ja Hirvonen käsittelevät suurempia rah summia kuin koko eduskunta yhteensä.

Tässä on todellinen tilanne kansanvallan kannalta tässä maassa, kun liikepankeista on kasvanut mahtitekijä. Siellä liikepankkien johdossa on ääni, joka vaikuttavalla tavalla Suomen kansantaloudessa puhuu. Eduskunnassa käytävä keskustelu on rahattomien rupattelua, kuten sota-Roope Lapissa aikoinaan totesi. Tällaisella tilanteella ei ole mitään tekoa todellisen demokration kanssa.

Miten pankeista sitten on voinut tulla ratkaisevia mahtitekijöitä? Lenin analysoi vuosisadan alun Saksaa ja totesi, että pankkien alkuperäisenä ja varsinaisena tarkoituksena on vain maksujen välittäminen, ja siitähän kaikki alkoi. Mutta niin kuin Lenin totesi, sitä mukaa kuin pankkitoimi kehittyy ja keskittyy harvalukuihin laitoksiin, pankit kasvavat vaatimattomista välittäjistä kaikkivaltiaiksi monopolisteiksi, jotka määräävät kaikkien kapitalistien ja pikkuyrittäjien melkein kaikesta rahapääomasta, samoin myös suurimmasta osasta tuotantovälineitä ja raaka-ainelähteitä. Niistä kasvaa siis pikkuhiljaa suunnattomia mahteja, monopolisteja, jotka pääsevät hallitsemaan koko kansantaloutta ja määräämään myös muiden kapitalistien ja pikkuyrittäjien toimista.

Mihin tämä mahdollisuus sitten pankkien osalta perustuu? Ensinnäkin siihen, että niillä on mahdollisuus saada tietoonsa yritysten asiat, kuten Lenin totesi. Toisaalta tämä mahdollistaa sen, että pikkuhiljaa ne pääsevät valvomaan muita kapitalisteja ja sitä kautta ne sitten pääsevät vaikuttamaan niihin lisäämällä tai supistamalla luottoa, helpottamalla tai vaikeuttamalla sen saantia ja vihdoin ne sitten kokonaan määräävät muiden kapitalistien kohtalosta. Jokainen pienyrittäjä esimerkiksi tietää toiminnan todellisen sisällön, kun pankkien kanssa toimitaan. Pankit tietävät niiden tilanteen, niiden edessä joudutaan olemaan nöyriä, ne päättävät, kuka jää, kuka kaadetaan.

Herra puhemies! Pankkien mahti ja kansanvalta eivät todellakaan sovi yhteen, eivät vähimmäissäkään määrin. Eihän näet ole mitään

takeita siitä, että liikepankit käyttävät suunnattomia rahoja siten kuin kansan etu vaatisi. Siitä ei ole mitään takeita olemassa. Ei ole mitään varmuutta siitä, että ne todella toimitsevat kansan etujen mukaisesti suunnattomista rahasummista päättäessään ja määrätessään, mihin investoidaan ja mihin investointeihin rahaa ei anneta. Viime ajoilta on yhä enemmän pelästyttäviä näyttöjä siitä, että pankit ovat siirtymässä nekin kasinopelien maailmaan rahoittamaan rahantekoa rahalla.

Ed. Zyskiewicz puolusti suomalaista pankkimaailmaa, ettei se muka ole mukana pelimaailmassa, kasinokapitalismissa. Tämä väite ei kuitenkaan pidä paikkaansa, kun muistetaan pankkien toimintaa esimerkiksi HOP:n tai Teollistamisrahaston osalta tai Tampellan kysymyksessä tai Sinsowin osalta, Leipuriin Tukun asiassa, Sammon kysymyksessä, Pohjolan, Teräsilvanan, Rauma-Repolan, Keskon tai muiden muiden vastaavien yhtiöiden osalta.

Sitten Pentti Kouriin, joka on minun kolmas todistajani, tosin nimenomaisesti varoittavana esimerkkinä siitä, mitä tämä meininki nyt alkaa olla, jossa myös pankit ovat mukana. Pentti Kourihan minusta kerta kaikkiaan moraalittomalla pelillä teki itselleen satoja miljoonia markkoja nimenomaisesti työtä tekemättä ja joutumatta myyntivoitoistaan edes verolle. Kourin touhu oli sellaista, että hänen tuntipalkkseen on laskettu 100 000 markkaa. Ilman ison rahan tukea tuommoinen peli ei tietenkään ole mahdollinen. Siellä oli pankkimaailma takana tätä keinottelua tukemassa. Sairaammaksi ja sairaammaksi on tämä peli menossa.

Liikepankkien osalta ei ole paluuta menneeseen, siihen, että ne jotenkin pienemmiksi pirstottaisiin. Se on tietysti täysin mahdotonta. Kehitys keskittymisen osalta on peruuttamatonta. Meillä ovat nämä suuret ja mahtavat, ja sellaisina ne pysyvät ja vielä suuremmiksi ja mahtavammiksi vain tulevat. Se, mitä voidaan tehdä ja mitä vain voidaan tehdä, on näiden pankkien demokratisointi. Tässä tarvitaan kahdenlaisia toimia. Me ehdotamme, että vastoin sitä, mitä on säädetty osakkeenomistajien oikeudesta päättää osakeyhtiön osakepääomasta, suomalaiset liikepankit velvoitetaan ensi tilassa panemaan toimeen suunnatut maksulliset osakeantit, joissa Suomen valtio oikeutetaan merkitsemään nimellisarvoon 51 % kunkin liikepankin osakepääomasta. Tällaisen lakiehdotuksen me olemme tehneet. Sen 1 § kuului näin.

Toiseksi me ehdotamme, että vastoin sitä,

mitä on säädetty osakkeenomistajien oikeudesta nimittää osakeyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenet, eduskunnalle annetaan oikeus valita puolet liikepankkien hallintoneuvoston jäsenistä ja liikepankkien omille työntekijöille annetaan oikeus valita vähintään 1/10 mainittujen molempien hallintoelinten jäsenistä omasta keskuudestaan.

Ei ole paluuta siihen, että liikepankit pienensivät ja ne saataisiin nykytilanteesta pois. Ne ohjaavat rahavirtoja. Kysymys on vain siitä, kuka liikepankissa päättää. Me ehdotamme kansanvaltaista järjestystä tähän menoon — valtiolle 51 % liikepankeista, ja valtiolle ja työntekijöille enemmistö päätöselinten jäsenistä. Tämä antaa keinon ohjata pääomia oikealla tavalla, terveellä tavalla tässä maassa.

Ed. Seppänen puhui kansanedustaja Kalevi Sorsan kannanotoista. Minulla on muistissa, että kun ed. Sorsa oli sosialidemokraattisen puolueen johdossa 1970-luvun alkupuolella, myös sosialidemokraatit esittivät silloin liikepankkien sosialisointia. Toivon, että tämä asia muistuisi teidän mieleenne edes nostalgisena asiana ajoilta, jolloin teillä vielä oli jotakin punaista lipusanne.

Ed. Holvitie (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Tennilän huoli siitä, että pääomat ovat keskittyneet harvojen yksityisten pankkien käsiin, on oikeastaan samanlainen huoli kuin tilanteessa, jossa pääomat olisivat keskittyneet harvojen yksityisten poliitikkojen käsiin. Tuskin siinä merkittävää eroa on. Me emme kokoomuksessa puolusta kumpaakaan linjaa.

Ainoa ero tietenkin on se, että pankkien tuhanneet osakkeenomistajat vastaavat myös pankkien tilanteesta, tosin johtajiensa välityksellä, mutta kuitenkin niin, että valtiokapitalismissa, jossa huolen hoitaisivat veronmaksajat, ovat poliittiset johtajat kuitenkin kaiken vastuun yläpuolella. Minä en ymmärrä tätä vastakainasettelua. Siksi toteankin, että varmasti ed. Tennilä on samaa mieltä kanssani siitä, että jos hänen siteeraamansa Lenin tänään eläisi, hän olisi varmaan pettynyt teidän toimintanne tässä suhteessa.

Ed. Tennilä (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Olen varma, että niin Marx, Lenin kuin ehkä Lutherkin olisi tyytymätön meidän toimintaamme, koska me emme ole saaneet mitään aikaan, vaan liikepankkien mahti on vain päässyt kasvamaan.

Ed. Seppänen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minusta ed. Holvitie lausui väärän todistuksen puhumalla tuhansien osakkeenomistajien vallasta liikepankeissa. Siitä ei ole kysymys. Liikepankeissa on kysymys muutaman harvan suuren osakkeenomistajan vallasta. 1960-luvulta lähtien he ovat aina muodostaneet pankkien yhtiökokouksissa äänten enemmistön. Ei koskaan enempää kuin kymmenen ihmistä ole tarvittu muodostamaan äänten enemmistöä.

Herra puhemies! Minusta tuntuu, että Martti Luther olisi kovin pettynyt ed. Holvitien toimintaan tämänhetkessä yhteiskunnallisessa tilanteessa.

Ed. U. Leppänen: Herra puhemies! Ed. Tennilän ja ed. Seppäsen esittämät ratkaisut omistussuhteiden järjestämisestä liikepankeissa ovat oikeastaan aika tavalla vanhanaikaisia. Jos ajatellaan tämän päivän tilannetta, sillä ei näytä olevan suurta merkitystä, kuka päättää, päättääkö siellä valtion edustajat vai päättääkö siellä suuryhtiöiden edustajat; en siinä näe kovin suurta eroa. Menemättä nyt mitenkään yksityiskohtiin ei nyt taida Postipankin toimintaan paljon erilaista olla kuin muiden liikepankkien, vaikka siellä periaatteessa valtion edustajat päättävät.

Mitä tulee muuten pankkien toimintaan Suomessa, täytyy sanoa, että meillä pankeille on annettu hyvin väljät toimintamahdollisuudet. Siis poliittinen järjestelmä ei ole juurikaan säädellyt pankkien toimintaa. Siinä edustajat Seppänen ja Tennilä ovat hyvin oikeassa. Meillä on tällainen ihmeellinen perinne.

Totean vain viime aikojen tapahtumista sen, miksi esimerkiksi Pentti Kouri pääsi rikastumaan. Se johtuu oikeastaan siitä, että sekä SYP että Sampo toimivat osakeyhtiölain vastaisesti. Ne ostivat omia osakkeitaan. Niillä ei olisi siihen ollut oikeutta. Tätä ei näy kukaan haluavan tutkia, ei oikeusministeri Louekoski eikä kukaan puutu tähän selvään täydelliseen laittomuuteen.

Ed. Seppänen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minusta tuntuu, että jos liikepankit ovat ostaneet omia osakkeitaan, ne ovat ostaneet niitä niiltä piireiltä, joiden kanssa ed. Leppänen on tällä hetkellä liitossa ja tekemässä vaaliliittoja tulevia eduskuntavaaleja varten. Sikäli kuin olen ymmärtänyt, myyjänä on ollut hyvin ed. Leppäselle tuttu henkilö.

Mitä tulee valtion omistukseen, on aivan totta, että valtio sinänsä ei ratkaise vielä mitään ongelmia. Sen me olemme oppineet ja sen me olemme oppineet myös sosialististen maiden kokemusten perusteella. Eräällä tavalla sosialismin klassikot jo opettivat meille, että valtio on ihmisen vihollinen, ja se on helppo ymmärtää.

Sen takia me olemme kirjoittaneet tämän lain pykäliin velvoitteen, jonka mukaan valtion valitsemat hallintoneuvoston edustajat velvoitetaan ajamaan vain ja ainoastaan yleistä ja yhteistä etua pankkien hallintoneuvostoissa tavoitteena luottamuksen palauttaminen ja ylläpito maan pankkilaitokseen, suomalaisten pääomien käytön ohjaaminen hyödyllisiin, tarpeellisiin ja työllistäviin tarkoituksiin, omistustilanteen rauhoittaminen ja vakauttaminen suomalaisessa yhteiskunnassa sekä pidättäminen haitakkeiden ja turhakkeiden tuotannon ja levityksen rahoituksesta.

Jos tällaisia periaatteita noudattaisi hallintoneuvoston jäsenen enemmistö ja vain vähemmistö noudattaisi niitä periaatteita, jotka ovat vastakkaisia näille periaatteille, mutta yleisesti käytössä tämän päivän liikepankkien hallintoneuvostoissa, luulen, että siinä tapauksessa valtion edustajat voisivat tuoda omalla toiminnallaan tervehdyttävän vaikutuksen pankkien toimintaan. Sinne valittaisiin silloin myös kokoomuksen edustajia. Epäilemättä kokoomuksen edustajat joutuisivat silloin luopumaan omista periaatteistaan, jos heidät velvoitettaisiin ajamaan vain ja ainoastaan yleistä ja yhteistä etua tavoitteena luottamuksen palauttaminen ja ylläpito maan pankkilaitokseen.

Ed. U. Leppänen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Seppäsellä on vähän erikoinen tyyli. Jos joku pikkuisenkin erehtyy hänen kanssaan olemaan samaa mieltä, hän hermostuu siitä, koska ed. Seppänen pelkää, että propaganda, jota hän esittää, voisi jopa mennä eteenpäin, ja on vähemmän mahdollista tehdä jatkossa propagandaa. Tämän vuoksi ed. Seppänen omituisella tavalla henkilölistää asiat. Siis asia ei merkitse hänelle mitään, vaan henkilöt. Sitä paitsi, jos satun tuntemaan näitä henkilöitä, sehän ehkä antaa mahdollisuuden minun tietää myös näistä asioista jotain.

Ed. Tennilä (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. U. Leppäselle haluan todeta, että olen eduskuntakeskeisen päätöksentekojärjestelmän kannalla. Haluan, että eduskunta voi

vaikuttaa kaikkiin niihin rahavirtoihin, jotka tässä maassa ovat. Tällaista tilannetta ei nyt ole, ei valitettavasti edes valtion budjetin osalta, mutta vielä paljon vähemmän niiden suunnattomien summien osalta, joita liikepankit käsittelevät ja joista ne päätöksiä tekevät ihan omista lähtökohdistaan unohtaen kansan edut ihan varmasti yhdeksässä tapauksessa kymmenestä.

Ed. U. Leppänen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Minäkin olen eduskuntakeskeisen järjestelmän kannalla, mutta se ed. Tennilän käsitys, että jos valtio omistaa 51 % jostakin, se merkitsee eduskuntakeskeistä järjestelmää, ei ole kovin oikea. Esimerkiksi valtionyhtiössä eduskuntakeskeisyys, ed. Tennilän ajattelema eduskuntakeskeisyys, tarkoittaa sitä, että kauppa- ja teollisuusministeri Ilkka Suominen päättää yksin kaikesta. Se ei ole eduskuntakeskeisyyttä.

Ed. Tennilä (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Haluan huomauttaa, että me ehdotamme nimenomaisesti, että eduskunta valitsee hallintoelimiin enemmistön niiden päättäjistä. Haluaisimme tietysti myös, että Suomen Pankki todellisuudessa siirtyisi eduskunnan valvontaan, koska myös sillä olisi halutessaan suuria mahdollisuuksia säännellä oikealla tavalla rahavirtoja.

Ed. Laine: Herra puhemies! Tämän eduskunnan aloittaessa toimintansa jätin yhdessä eräiden muiden kansanedustajien kanssa lakialoitteen, jossa ehdotin liikepankkien siirtämistä valtion haltuun, samoin myös lakialoitteen pankkien ja vakuutuslaitosten siirtämisestä valtion haltuun. Sen jälkeen, kun nämä aloitteet on jätetty, on tapahtunut pankkimailmassa hyvin paljon sellaista, minkä on antanut aiheen nyt esillä olevan lakialoitteen tekemiseen. Ymmärrän, että tämä edustajien Seppäsen ja Tennilän lakialoite kulkee samassa suunnassa, ottaa siis askeleita yhteiskunnan vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi pääomien hallinnassa.

Kiinnitän huomiota siihen, että tässä nyt ehdotetaan 51 prosentin enemmistöosuutta val-

tiolle. Tämä on muuten se sama prosenttiluku, joka on esiintynyt sosialidemokraattien keskeisessä kiistassa valtionyhtiöiden pörssittämistä. Toiset puhuvat kahdesta kolmasosasta ja toiset 51 prosentista. Minä toivoisin, että nekin sosialidemokraatit, joille riittää tuo 51 prosenttia valtionyhtiöissä, voisivat nyt tukea tätä lakialoitetta, joka edustajien Seppäsen ja Tennilän nimissä on, ja näin voitaisiin ottaa ensimmäisiä askeleita siihen suuntaan, joka mielestäni vastaisi nimenomaan yhteiskunnan etuja.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään pankkivaliokuntaan.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi perjantain täysistuntoon

10) Lakivaliokunnan mietintö n:o 6 (HE n:o 96/1988 vp.)

11) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17 (HE n:o 30)

12) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18 (HE n:o 38)

13) Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 9 (K n:o 10/1988 vp.)

Puhemies: Eduskunnan seuraava varsinainen täysistunto on ensi perjantaina kello 13. Valtioneuvoston kyselytunti on huomenna torstaina kello 16.30.

Täysistunto lopetetaan kello 14.56.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Erkki Ketola

